

— Egyesületi élet. —
om 3-utcai
orth. templomgyesületének elnöke: Fisch József és Klein Sándor szimchasztajróf megtiszteltetésükből kifolyólag kedélyes m'ave malkó-estélyt adtak, melyen a vendéglátókon kívül: Welcz Izráel, Wollner Béla rabbi, Kepes Sándor ügyv. elnök, Láng Ignác társelnök, Kolben főtitkár, Mondschein vezetőségi tag, mondtak Tóraigéket.

x Jubadont orth. kóser fogkrém, amely a bpesti orth. rabbiság felügyelete alatt készül, az összes orth. fűszerüzletekben kapható. Ezt a prima fogkrémet, mely tubusokban kerül forgalomba, összes vallásos hittestvéreinknek ajánljuk. (Lásd hirdetését.)

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig P 4, azonfelül soronként P 1.)

Rieder Lujza Bodrogkeresztur, Friedmann Ede Mándok jegyesek.
Reinitz Pál mult hét szombaton tartotta Jenő fia barmiczvó avatását, ünnepi keretben. A tehetséges ifjú kitünő psettlit és magidüszit mondott.

Legfinomabb kivitelű, divatos parókák: Altschüllernél, Budapest, VII., Csányi-utca 12. (Telefon: 1-310-79.)

Menyasszonyi ajándékok, óra és ékszerárak legmegbízhatóbb vétel és eladási forrása GSETTNER IMRE, Újpest, Király-u. 47. Budapesti telefon: 2-945-60 Ekszertőzsdetág.

1a orth. kóser kolbász 2 P.

5 kg rendelésnél utánvét mellett, frankó. Buchinger Frigyes Szombathely, Thököly-utca

Könyvkereskedésemet Király-utcából Dob-u. 36 alá helyeztem át.

Ebből az alkalomból áramat lényegesen leszállítottam. — Machzorok német fordítással 60 filléres árban.

MÜLLER, héber könyvkereskedő, Dob-u. 36.

(Az orth. hitközség székházával szemközt.)

Valódi ezüst menórák
dús választékban, már 24 pengőtől.

Heiden Leó

ékszerésznel

Budapest, Király-utca 21. Telefon: 1-381-10.

Saját üzem. Gyári árak. Szombaton zárva.

Apró hirdetések

Pályázatok és apróhirdetések díjszabása: Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Állástkeresőknek 10, ill. 20 fillér. Legkisebb hirdetés díja 2 pengő. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbélyegeken is. Jelégés levelekhez 20 fillér bélyeg mellékelendő.

SZIGORUAN orth. idősebb leányt, elvált v. gyermektelen özvegyet felvesz idősebb ur. Cseléd van. Aréna-út 19. I. 3.

HASZNÁLT ספרים „u. m. Sasz, Türim, Moginim, stb, állandóan legolcsóbban: Moskovitz Adolf könyvkereskedőnél, Debrecen, Pásti-u. 2. (Válaszbélyeg.)

FÉRJHEZ adnám szép leányomat okl. tanítóhoz, vagy existenciával bíró, volt bócherhez. Jelige: „5000 pengő” (20 fill. bélyeg.)

TABI SASZCHEVRA megvételle keres új vagy keveset használt Széfer Tajró. Cím: Schlesinger József, Tab.

בני בחור חרף ובקי טובא. ירא ושלם. מושלם בכל מעלות ומדות. נחמד למראה למד ושנה בשיבה הרמה פרעסבורג והוא מוכר בהתרת הוראה מנאונים ועדיקים ניי ואבקש עבורו כח רב. אשר יוכל להשיג במקומו או כנלילו משרת קודש. המכתבים יהי נשלחים תחת סי' תכשימ' FÜSTÖLT libahús, Magyarország legolcsóbb beszerzési forrása: Kornhauser Adolf, Debrecen, Simonffy-u. 1.

KÉTTŐEZER PENGŐT adok biztosítékul havi 130 pengő fizetésű irodai v. pénztárosi szombattartó állásért. Vidéken is lehet. Cím a kiadóban.

BENŐSÜLHET vidéki malomba, némi szakértelemmel rendelkező 35 év körüli vallásos fiatalember. „Ben tajró előnyben”.

SAJÁT házzal, készpénzzel rendelkező kitünő bócher, jólmenő üzletbe benősülne. „Müslem” jelige. (20. fill. bélyeg.)

PAPLAN! Pehely-, vatta- és gyapjúaplanok: Teicher J. Bp. Kertész-u. 48. (Szombattartó cég.)

AZONNALRA keresek 4 és 6 éves fiaim mellé vallásos bócher. Németül tudó előnyben. Reiner László, Tibolddaróc, Rózsástanya. SZAKÁCSNÉT, vagy férfiszakácsot, aki már működött jobb orth. vendéglőben, azonnalra felveszek. Klein Ignác orth. vendéglős, Debrecen, Piac-u. 70.

ÜGYES, gyakorlott leány üzletbe kiszolgálónak ajánlkozik. Drucker Gizella, Rombach-u. 13. II.

CHICAGOÍ gazdag ismerősöm, vallásos özvegy ember, négy (13, 12, 10 és 1 éves) gyermek atyja: házasság céljából levelezne, 35 évesnél nem idősebb, intelligens, egyszerű, komoly, szőke zsidónóval, aki odaadó hitvese lenne és a gyermekeknek az anyát pótolná. „Fényképkicsérés” jeligére küldendő leveleket a kiadó továbbítja. (40 fill. bélyeg.)

INTELLIGENS, fiatal, csinos szépnek mondott leányom részére, mimispocho m'jücheszesz, keresek existenciával rendelkező, 26 on felüli fiatalembert. „8000 P”.

ATUTAZÓK részére koszt-kvartért legkényesebb izlésnek megfelelően ad: Rosner, Sopron, Színház-u. 25.

FÖRABBÍ fia, hatorasz hajróóval rendelkezik, a pozsonyi jesiva kiváló növendéke, rabonis házba belőstülne. „Valódi müslem.”

Fűző-készítést, szabást, varrást, méltányos áron tanítok. Sternné, Sip-u. 6, II. 1. Telefon: 1-354-60.

בקרוב יצא לאור
הידושי כתב סופר על מס' חולין
הידושים דף על דף מעצם כתב ידו של הכתב סופר וציל ואך למותר לתואר השיבות ספרו של רבניו רשכבהיני זיל ובפרט על מסכתא זו שהכל צריכים לה ווען כי לא יודעו רק ספרים מעמים עייב כל הקודם וכוה. מחור הספר ששה פעונא. Schreiber Abraham orth. főrabbi Fiume, Via Petrarca 12.

Meisels könyvkereskedő és talisz-szövőde

Rombach-u. 8. Templommal szemben. Olcsó, finom taliszok beszerzési forrása, taliszok javítása és tisztítása.

שמן זית לחנוכה מארץ ישראל engroh és detail a legolcsóbban.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: GROSZBERG JENŐ

Springer, Bethlen Gábor utca 33.

אללנעטיינע יידישע צייטונג

ביה

ZSIDÓ ÚJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:

Groszberg Lipót זצ"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekkzámla: 50.791.
Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:

Groszberg Jenő

A jesivák ifjúságához

Minden évben ősz idején megjön szabályosan az egyetemi zavarás. Először a reggeli lapokban jelenik meg a kis hír, hogy egy kis csoport bement az egyetemnek egyik, vagy másik fakultására, zsidózott, bement az előadó termekbe, megakadályozta az előadást, a zsidó diákokat kiparancsolta, az előadó professzor abbahagyta az előadást; intézkedés ugyan történt a hatóság részéről, mert jöttek az egyetemi altisztek, igazolás kezdődött, de soha nem lehet a tetteseket elfogni, mert a rendőrség nem hatolhat be az egyetemre, egyebekben sem szoktak lenni a zavarók egyetemi polgárok... Így tehát egyszerűen tudomásul kell venni a zavarások megkezdését. A következő napokon a lapok szerint már nagyobbarányú a kilengés, már beverik a zsidó diákoknak a fejét is néha. Azután következik a magyarázatok az ifjúság nyomoráról, amely így kirobbant. Mindig így történik. E héten már annyira tartották meg a formákat, hogy utánozták az egyetemi dékáni hivatal, amely beszokta rendelni hivatali táblán az egyes hallgatókat. Ők is kiírtak egyes zsidó hallgatókat, akiket azonban nem berendelnek, hanem kirendelnek az egyetemről. Az csak természetes, hogy a zsidók közé számítják a kitérteket. Minden évben így történik.

Minden együttérzésünk ezeké a szegény megkínzott zsidó diákoké. A kívülállók ugyan megszokták már az évenként megismétlődő diákveréseket, de az áldozatok, akik véres sebeket kapnak egy-egy ilyen ütközet után, azok számára ez nem unalmas, csak fájdalmas.

Fájdalommal elfordítva arcunkat a barbárság, a műveletlenség, a kegyetlenség, a lovagiatlanság, a gyávaság eme megnyilatkozásától, oda fordulunk az orthodox ifjúsághoz és szeretettel szönlünk hozzájuk:

Látjátok, milyen sorsra jutnak azok, akik otthagyták az orthodox életmódot, a régi szent tórahagyományt és hasonlítani akarnak a környezethez, azt hívén, hogy védve vannak! Valóvá lett a Tájchóchó fenyegető szava: „El akarjátok majd magatokat adni szolgálóknak, de senki nem fogad el benneteket.” Nincs borzasztóbb vértanúság, mint amikor az ember lényegében véve nem is tudja, miért is szenved és nem is becsüli sokra azt, amiért szenved. Tanuljatok az egyetemi zavarásokból és annál szorosabban öleljétek

magatokhoz a bészhamidrosban a gemóret, mert az a mi kincsünk, amelyért érdemes küzdeni és szenvedni. Ez a mi oltalmunk, amely erőt és kitarást ad bajnak idején, amely felülemel a lelkiismeretlenek üldözésén, a gyűlölők kegyetlenségén, amely nem engedi a lelki egyensúly és harmónia megzavarását, mert hiszi, hogy be fog következni bölcseségnek ama kijelentése: „aki megvalósítja a Tórárt szenvedésben, meg fogja még valósítani jómódban és békeségben.” A diákzavargások ébreszték benneteket az igazi tudomány, a tórai tanulás iránti önzetlen szeretetet, hisz kiderül, hogy a diplomáért való tudomány, gyűlöletet és visszasságot okoz, ellenben a Tóra „útjai a kellem útjai és valamennyi ösvényei: békeség.”

Zsidók győzelme az amerikai választásokon

Roosevelt elnök újramegválasztásával egyidejűleg Herbert H. Lehman is újból Newyork állam kormányzójává választották. Herbert Lehman 1932-ben választották meg először Newyork állam kormányzójává. Lehman ez alkalommal is nagy többséggel választották meg. A kormányzó tudvalevőleg az amerikai zsidó közéletben is vezetőszerepet játszik. Egyik vezetőtagja az amerikai Jointnak és a palesztinai országépítést előmozdító zsidó testületnek.

Illionis állam ugyancsak zsidó kormányzót választott, Henry

Horner személyében, aki másodsor kerül ez alkalommal a kormányzó székbe.

Az amerikai képviselőházba a november 3-i választásokkal tíz zsidó került be. A megválasztott zsidó képviselők a következők: H. P. Koppleman és L. Citron Connecticutból. A. J. Sabbath Illinoisból, I. Bachrach Newjerseyből, S. Dickstein, E. Celler, Ellenbogen, W. I. Sirovich, Th. Peyser és Joce Bloom Newyorkból.

Newyork államban 44 zsidót választottak meg az államgyűlés és 7 zsidót az állam-szenátus tagjaivá.

Frankl Adolf emlékezete

A *slajsim* befejeztével, esütörtökön Chesvon 27-én (nov. 12) állították fel a Megdicsőült síremlékét, — a *cz'voó* értelmében a legnagyobb esendben, a közönség tudta nélkül és természetesen heszped mellőzésével. Adler I. sirkóraktáros készítette a középmagasságú fehér síremlékét, — a dátumoktól eltekintve — a Megboldogult által végrendeletileg megszövegezett, végtelenül igénytelen felirattal, mely így hangzik:

פֶּן מוהיר אהרם מִיש פֶּראַנקל י"ה בן הרבני וכו' צני מִיש פֶּראַנקל י"ה נפטר אור ליום ד' י"ה חשווי והובל פה לקבר ביום ה' כ"ש חשווי ה'תרצ"ה כעל הרחמים ימלרו חסר! תנצבה. ושם אמו טויבא י"ה.

(Itt nyugszik R. Avrohom Frankl, a béke reá, R. Cz'vi Frankl fia. Elhunyt Tisri 28-ik estéjén és itt helyezték nyugalomra esütörtökön, Tisri 29-én, 5697. Az *irgalmak Ura jutalmazza kegyelemmel! Lelke vétessek fel az Örökéletük körébe!* Anyja neve: Taube.)

A sírkő feliratának egyszerűsége: lélekemelő, megindító...

Vasárnap volt a pozsonyi jesiván a téli szemeszter *pszichó*-ünnepsége. Főt. *Schreiber Akiba* főrabbi megilletődött hangon emlékezett meg R. Avrohom Franklról, mint a pozsonyi jesiva egykori tanítványáról, akire az egész egyetemes orthodoxia büszke volt.

Schwarz József nagyváradi egyf. rabbi közli velünk, hogy egy ízben, évekkal ezelőtt meglátogatta R. Avrohomt z. e. l. Szükajsz ünnepén, amikor a lülovhoz szükséges *hadaszim*-ban nagy hiány volt; alig lehetett drága pénzen hozzájutni. A Megdicsőült akkor felelevenített egy a vilnai gaonnal megtörtént hasonló esetet.

— Egyszer megtörtént R. Elíjohúval, a vilnai gaonnal z. e. l. — mesélte Frankl — hogy nem volt *hadaszim* kapható. Végre megtudta, hogy egy illetőnél drága pénzen mégis beszerezhető. Az illető, mellesleg említve, teljesen vallástalan

ember volt. Tüstént elküldte hozzá megbízottját és jó árat kínált fel neki a mirtusokért. A megbízott azonban dolgavégezetlenül tért vissza, mondván, hogy az illető túl nagy árat kért a mirtusaiért: *a gaon túlvilági részét kérte ellenértékül...* Erre a gaon szemrehányta emberének: „*Hát miért nem bízottad a túlvilági részemről, amelyről én szíves-örömmel lemondok az ő javára, ha arról van szó, hogy azáltal a szent Tóra egy miczvóját teljesíthetem. Menj hamar vissza és biztosítsd arról, amit kíván...*”

... Egy ízben szó volt — írja Schwarz rabbi — a kétszínűekről, akik kifelé a szentet adják, de ha senki sem látja őket, minden vallásilag megtiltottat elkövetnek. Erre vonatkozólag magyarázta R. Avrohom, mestere a *Sévet Szajfér* nevében a misnát: „*Val t'hi rósó — ne légy gonosz*” akkor sem, „*bifné aczmecho — ha egyedül vagy*”. Ugyancsak így magyarázta misnabölcseink egy másik oktatását: „*Bimkajm s'éh anósim — ahol nincsenek is emberek*”, azaz, ahol senki sem lát téged, ott is „*histadél lihajsz is — törekedj ember lenni*”, szent hivatásod magaslatán állni, a Tajró, miczvó és nemes eselkedetek terén...

Csendes vértanúság

A rettenetesen szomorú német események közepette olyan két hírt is közölnek a lapok, amelyek bizonyos mértékben vigasztalást tartalmaznak, mert bizonyítják, hogy a régi vallásosság még él Németország egyes köreibben. Az egyik hír egy berlini orvosi lap fejtegetéséhez fűződik. Németországban ugyanis a közgazdasági helyzet rosszabbodása következtében nincs elég hús. Ezért orvosi körök propagandát csinálnak a tengeri halaknak. Azt hirdetik, hogy a különféle

tengeri hal az ember testének fenntartásához szükséges fehérjét legnagyobb mértékben tartalmazza. A tengeri hal igen egészséges táplálék. Lehet mindenféle módon elkészíteni, így pl. kitünő gulyás is főzhető belőle, csak egy kis ügyesség kell. Az, hogy utána mindjárt éhes az ember, az nem azt jelenti, hogy kevés a tápérték, hanem inkább azt, hogy könnyen emészthető. Az orvosi lap eme megállapításához dr. Munk berlini orthodox rabbi a sajtóban közli, hogy zsidó részről már ezt kipróbálták. Amióta vágatási tilalmat rendeltek el, a német zsidók rituális háztartásukban egyre kevesebb húst fogyaszthatnak. Egyideig Dániából lehetett behozni, de most különféle közigazgatási eljárások miatt egészen megszűnt ez a behozatal. Jelenleg az orthodox háztartásokban hetenként legfeljebb egy nap fogyasztanak húst, mert a kívülről bejövő ajándék-csomagban küldött hús a kórházaknak, az agok házainak és az árvaházaknak jut. A rituális háztartások már hónapok óta csak halat főznek hús helyett és a legváltozatosabb ételeket készítik belőle, amelyek fehérje tekintetében teljesen elegendő tápérték tartalmaznak.

Ezzel kapcsolatos az a másik hír, amely a maga furesaságában meg hat minden jóérzésű zsidót.

Trier törvényszéke elítélt hat agastyánt, mert 45 éven aluli nőkkel fittettek be szombaton,

már pedig a nürnbergi törvények szerint még a *sabbesz-gojtenek* is 45 éven alulinak kell lenni. Ez az ítélet abszurd, nevetséges és megrendítő. Látjuk lelkiismerünk előtt a szegény, üldözött zsidókat, a gyűlölet bíróság elé vonultatja a 60—70 éves öreg embereket, ostobasáért. De viszont eszünkbe jut, hogy még mindig vannak a német pokolban családok, akik esüggének vértanúsággal, kitartással, dacolva nehézségekkel, kellemetlenséget legyűrve, megcsúfolva és megkínózva a zsidó élet két nagy megnyilatkozásáért a szombattartásért és a kasriuszért. Heteken át nem esznek húst s ha szeretetesomagot kapnak, a kórházaknak és gyermekeknek juttatják. Ezek az igazi vértanúk, mert a Midras szavai szerint nemesak azokat lehet vértanúknak nevezni, akik egyszer haltak meg a hitért, hanem azokat is, akikről mindennapi életük miatt el lehet mondani: „*Gibajré kajach ajszé d'vóraj...* — az erőnek a hősei, amikor I'ten szavát megtartják napról-napra.”

Szentföldi szemle

A következő félévre csak 1500 új certifikátot adnak

Londonból táviratozzák: Az alsóház nov 5-i ülésén Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter a palesztinai bevándorlásra vonatkozóan a köv. nyilatkozatot tette:

— A kormány megvizsgálta a kérdést, hogy felfüggeszse-e a zsidó bevándorlást arra az időre, amíg a királyi bizottság vizsgálatát folytatja Palesztinában. A kormány arra az eredményre jutott, hogy a bevándorlás időleges felfüggesztése sem gazdasági, sem más okokból nem volna indokolt. A kormány véleménye szerint a bevándorlási politika drasztikus megváltoztatása esetén változás állana be Palesztina helyzetében és ezzel a királyi bizottság munkájának is elébe vágna, miután a bizottságnak a bevándorlás kérdését is meg kell vizsgálnia.

— A kormány mégis úgy vélte, hogy a jelenlegi viszonyok mellett arra kell kérnie a palesztinai fő kormányzót, hogy tartózkodóan ítélje meg az ország gazdasági lehetőségeit. Ennek megfelelően a következő félévre adandó munkacertifikátok számát 1800 certifikátban állapította meg a palesztinai kormány. Eből a mennyiségből 300 certifikátot 300 németországi zsidó bevándorlásának utólagos legalizálására használják fel. Németországi zsidó tőkésekről van szó, akik már az országban tartózkodnak, de nem állott módjukban az előírt 12 hónap leforgása alatt megszerezni Németországból a felmutatáshoz szükséges 1000 fontot. Új bevándorlók részére így 1500 certifikát marad és ezt a számot nem haladhatja meg a zsidó bevándorlás ebben a félévben.

A miniszter ezután rámutatott arra, hogy 1935 áprilisában 8000, 1935 októberében 3250 és 1936 áprilisában 4500 certifikátot adott a kormány az Agencynek. Meggondolandó továbbá, hogy más egyének is bevándorolhatnak, akik nem kapnak munkás-certifikátot. Ha mindent figyelembe vesszük, úgy ebben a félévben lényegesen kisebb lesz a bevándorlás, mint amilyen az elmúlt hat hónap alatt volt.

Tom Williams képviselő: Az ország befogadó képességének ez a megítélése új bevándorlók szempontjából rövid időszakra vagy pedig kizárólag a királyi bizottság munkájának idejére szól!

Ormsby Gore: A királyi bizottság munkájának idejére szól, bele-

értve azt az időt is, amíg a kormány megvizsgálja a bizottság jelentését és megállapítja az új bevándorlási politikát.

Sir Archibald Sinclair: Milyen gazdasági okok igazolják a bevándorlásnak 50—75 százalékos csökkentését?

Ormsby Gore: Az általános zavarok az országban és fennakadások az iparban és kereskedelemben.

A királyi bizottság Palesztinában

Az angol királyi bizottság e hó 5-én esütörtökön indult el Londonból, Lord Peel elnök vezetésével. Lord Peel ez alkalommal a köv. nyilatkozatot tette:

— Tiszában vagyok azzal, hogy nehéz és bonyolult feladattal bíztak meg bennünket. Nem volna böles dolog, ha már most véleményt nyilvánítanánk ezekről a kérdésekről. De legmélyebb meggyőződésemm, hogy kartársaimmal a legmegfelelőbb módon fogjuk felfogni és kezelni e súlyos és kényes kérdéseket.

Jeruzsálem, nov. 12. A királyi bizottság, mely tegnap érkezett Palesztinába, ma délelőtt tartotta meg első ülését. Ez az ülés ünnepélyes keretek között folyt le, nyilvános jellegű volt és lefolyását a rádió is közvetítette.

Az ülésről legközelebb bővebben tudósítunk.

Az első ülés után a bizottság egy hetet fog felhasználni arra, hogy több várost és néhány zsidó kolóniát is meglátogasson. Ezután visszatér Jeruzsálembe, hogy megkezdje tanácskozásait, ami a nyilvánosság kizárásával fog történni.

A „Falastin” című arab lap azon nézetének ad kifejezést, hogy az ara-

Palesztina állandó befogadó képességét, mely a bevándorlás mértékül szolgál, egyébként nem a gyarmatügyi hivatal, hanem a palesztinai fő kormányzó állapítja meg, aki megítélésében szakértők véleményét veszi alapul. Ami pedig a királyi bizottság jelentését illeti, úgy azt nyomban Palesztinából való visszatérése után fogja a kormány elé terjeszteni a bizottság.

bok nemzeti harcának méltósága szempontjából helyes volna, ha az arabok tartózkodnának minden élesebb zsidóellenes izgatástól a királyi bizottság palesztinai tartózkodásának ideje alatt.

Tel Avivból

Mult számunkban jelentettük, hogy Telaviv városi tanácsa nem engedélyezte, hogy a vágóhídon tréfó vágatást eszközöljenek. Ezért hat zsidó mészáros (németországi bevándorlók) kártérítési pört indítottak Telaviv városa ellen, ezenkívül a terrortörvény alapján bünvádi feljelentést is tettek. A magáról megfélemedezett mészárosok eljárása óriási felháborodást váltott ki, melynek következményeként a zsidó lakosság eleinte bojkottálta a mészárosok kóser husszékét, majd a rabbinátus megvonta tőlük a kóser hús vágatási jogot és kizárta őket a zsidó közösségből. Mint most jelentik, a mészárosok belátták nagy hibájukat, visszavonták a pöröket és megjelentek a rabbinátusnál, ahol bejelentették, hogy szánják bányák bűnüket és eljárásukért a rabbinátus és az egész zsidóságtól bocsánatot kérnek.

ALBA KÓKUSZSIR

100 százalékgig édes kókuszdióból készül, a budapesti orthodox rabbiság felügyelete alatt

Sütemények, torták, halfélék, barcheszek pompás ízét, jól sikerült elkészítését, biztosítja.

1/4 kg-os kocka ára 60 fillér.

ALBUS gyártmány

JUBADONT

orth. kóser fogkrémét

Kérje mindenütt!

JUBA

orth. kóser sütőport

A budapesti orth. hitközség rabbiságának felügyelete alatt készülnek. Gyártja: FELES ISTVANNÉ Budapest, VII., Rottenbiller utca 8.

Orosz-zsidó legenda...

Veidelstein Ise becsületes, jámbor, ténfélé ember volt, ha intelligenciájának foka hagyott is kívánni valót maga után. Beláthatatlan idők óta bérlé a falusi kocsmát a földesúrnőtől és avval tartotta fenn magát, ha nem is gond nélkül, de tisztességesen. Ha évnegyedkor sikerült neki a bérösszeget lefizetni, akkor egy kis ideig ismét nyugodtan élhetett családja körében, míg azután az újabb határnap új gondokat okozott.

Kis idő óta azonban minden megváltozott. Családja évről-évre szaporodott és — a mint egykor a midjonita papnál — hét házassalandó leány volt a házában. Persze, akármilyen szerények is, a leányoknak mindig kellett ruha, étvágyuk sem volt éppen rossz. Tízennyolc év óta először történt meg vele, hogy évnegyedkor nem tudta a bérösszeget lefizetni és a báróné megüzente, hogy ha 3 nap múlva nem fizet, kiteszi a kocsmából. Icsé fejveszetteen járt-kelt, az egész család sírt, bőjtölt. Végre így szólt az asszony Icséhez:

— Tudod mit, édes Icsé, menj be a városba a Rebbehez, sokszor halottam már csodálatos dolgokat erről a szent emberről, talán bölcseségével tud olyan tanácsot adni, amivel segítve leszünk és talán szerencséhez is jutunk.

Icsé szomorúan mosolygott: Akkor valóban csodának kellene történni, arra pedig, hogy a jó I'ten velünk csodát műveljen, nem vagyunk mi elég jók és jámborok.

— Kérlek, csak menj be, amennyit mindenesetre elérhetünk, hogy halasztást kérünk azzal, hogy a városba utaztál és onnan valószínűleg meghozod a szükséges összeget. Ezzel legalább időt nyerünk és ki tudja, hogy ez alatt nem segít-e I'ten rajtunk valami módon.

Icsé végre engedett felesége kérésének, befogta apró lovát és behajtott a városba.

A Rebbe előszobájában élénk élet folyt; a nagy váróteremben százával várakoztak, nagyon sokáig kellett Icsének várni, míg végre a Rebbe szobájába bejuthatott. Az asztalon egy csomó gemöre és ezekre hajolt a Rebbe hosszú fehérszakállú, patriarchális alakja. Sokáig nézett a jövevény szemébe. Mintha lelke mélyére akarna látni, így szólt hozzá:

— Menj csak fiam haza, tudom mi nyomja lelkedet, majd jóra fordul minden.

És máris intett a távozásra, anélkül, hogy Icsé szóhoz jutott volna.

Icsé ismét az előszobában volt, maga sem tudta, mi történt vele. A Rebbe szavaival sehogysam volt meglepődve, hiszen tudta, hogy mi helyt otthon lesz, a báróné kidobja őt feleségestől, családostul az utcára. Másnap tehát újból felkereste a Rebbet, aki azonban ezuttal sem hagyta szóhoz jutni, hanem ismét csak mosolyogva nyugtatta meg, hogy menjen haza, majd minden jóra fordul...

Amikor így Icsé újra az embe-
rekkal telt előszobába jutott, hangoz zokogásra fakadt, de senki sem törődött vele és így maradt ott könnyeivel vagy fél óráig, amikor szeme a ruhafogas alatt egy csomagot pillantott meg. Önkéntelenül is fölemelte, anélkül, hogy arra gondolt volna, mi is van benne. De hártalan lett azután csodálkozása, amikor felnyitotta a csomagot: egész rakás százaz, ötvenes és tízes bankó volt benne. Óh, ha ez az övé volna! A kocsmá bérösszegét legalább 20 évre tartja itt kezében, — vége volna minden nyomornak és szegénységnek. Ez lenne talán az a megmentés, amit a Rebbe jósolt!

Hihetetlen! Bizonyosan a Rebbe tartja, gondolta, megtakarított pénzt ebben a csomagban, vagy talán valaki itt hagyta őrizetbe. Bárhogy is legyen azonban, annyi bizonyos, hogy a csomag pénz nem az övé és akármilyen nagy legyen is nyomorsága, nem lehet közönséges tolvajja, hogy egész életére bünsé legyen... Szépen összerakta tehát a csomagot, visszatette a helyére és kirohant az utcára. Ide-oda bolyongott a városban, semmiképp sem találta nyugalmát. Újra meg újra visszagondolt a talált kincsre és nem bírt szabadulni a gondlattól, hogy talán mégis csoda volt az, melyet megmentésére küldött a Gondviselés. Hogy is volna különben lehetséges, hogy olyan teremben, ahol mindennap százával fordulnak meg emberek, szabadon heverjen akkora összeg anélkül, hogy bárki is észre vegye?

Feltette magában, hogy nyolc napon át mindennap elmegy az előszobába és megnézi, hogy a csomag a helyén van-e. Ha ez alatt senki sem bántja, akkor bizonyosan neki van szánya és lelkiismereti furdalás nélkül magához veheti. Ettől fogva mindennap alkonyat táján a legnagyobb izgatottságban a rabbi előszobájába sompolygott és figyelt a csomagot. Amidőn a nyolcadik napon is ott találta érintetlenül, ekkor szépen magához vette és haza utazott. Meg volt győződve, hogy a Rebbe csodát tett vele...

Ettől fogva boldogabb idő következett Icsére. A bérösszeget mindig előre lefizette, a 7 leány szépen ruházkodott, hozomány is jutott mindegyikre és csakhamar egyik a másik után férjhez mentek jóra való kereskedőkhez. Icsé mint gazdag ember tekintélyre tett szert, sok jót gyakorolt, de néha-néha furdalta lelkiismerete. Hátha mégis idegen pénzt tulajdonított el, talán éppen nyomorba kergetett valakit? Elhatározta tehát, hogy elmegy a Rebbehez és ha kiderül, hogy a pénz nem neki volt szánya, visszahozza az utolsó fillérig; ha pedig a pénz őt illeti, akkor egy nagyobb összeget a szegények közt fog kiosztani.

A Rebbe egy este a rendes gemöre-előadását tartja tanítványainak a bészahamidrosban. Egyszerre hirtelen kinyílik az ajtó, a gabe rémhírral ront be:

— Rebbe, zsandárok vannak a ház előtt, a bíróság nemsokára megjelenik itt házkutatást tartani.

Nyilaskeresztesek — a sabosz szentségéért... (?)

A „Nemzeti Front” cím alatt a nyilvánosság elé lépett nyilaskeresztes tömörülés Budapesten egy programot tartalmazó röpiratot bocsátott ki, amelyben többek között azt hangoztatja: „Köteleztessek minden zsidó arra, hogy nemzeti és vallási ünnepeit megtartsa, ill. hogy üzleteiket szombatot és zsidó ünnepnapokon zárva tartsák”.

Ha az összes zsidók valóban zárva tartanák üzleteiket szombatot és ünnepnapon, annak nagyon örülnék, ha ezt tennék, — I'ten parancsára, de nem a Nemzeti Front kedvéért. Mivelhogy ennek a frontnak tevékenysége a zsidó valóságosság szolgálatában, igen gyanus, sőt veszedelmes, azt kell mondanunk, amit a talmudi közmondás hangoztat a méhéről: „Nem kívánunk a mézedből, de a fullánkodból sem.” Hisz ez a buzgalom nagyon hasonlít a szomorú emlékü nürnbergi törvényekre, amikor a zsidókat lealázták „a német becsület és vér oltalmában”, de egyszersmind megengedték, hogy zsidó jelvényeket használjanak és zsidó zászlókat kitűzzenek. Az is valószínű, hogy a nyilaskeresztes alakulat a szombati zárvatartással akarná a zsidókat gazdaságilag tönkretenni, hogy az állami ünnepek kivül a zsidó szünnepnapokat is megtartsák. A frontistáknak ez az óhaja, ugyan nem fog megvalósulni, mert ha a zsidóság zöme megtartaná a szombatot, akkor a szombattartás nem is volna olyan nehéz. A szombattartás áldozatos volta, fordított arányban van a szombattartók számával: minél kevesebb a szombattartó, annál nagyobb az áldozat.

Ki kell emelnünk ezzel kapcsolatban, hogy ennek a kérdésnek a megoldása csak az lehet, amit Amerikában, Angliában, Hollandiában látnak: aki szombatot tart, az ott mentesítve van a vasárnapi munkaszünet alól.

Ilyen szempontból valóságos alantás léhaságnak tűnik fel az a megbotránkozató kijelentés, amelyről szlovákiai lapok írnak. A vasárnapi munkaszünetről lévén szó, a szlovákiai magánalkalmazottak szervezetének elnöke kijelentette, hogy ha a zsidók a vasárnapi munkaszünetet tehernek érzik, nyissák ki az üzleteiket szombatot. Ez azt Klein Róbert zsidó vallású képviselő merete mondani, aki állítólag a zsidó politikai életben is szerepet játszik. Azt hittük, hogy csak némely magyarországi nem-orthodox községben akadtak oly sivár lelki kereskedők, akik ellene voltak például annak, hogy a szombati hetivásárokat áttegyék másnapra, mert így a szombati hetivásár mellett megszabadulhatnak az orthodox konkurenciától.

A nyilaskeresztes és egyes zsidó oldalról jövő támadással ellentétben azt kell hirdetnünk:

sabosz nélkül nincs zsidóság!

A nyilaskeresztes fenyegetés pedig emlékeztessen bennünket bölcsseink ama kijelentésére, hogyha Izrael nem akarja megtartani az Örökkévaló parancsait, akkor I'ten néha rázúdítja a zsidógyűlölő zsarnokok hadát, Nevüchadnecart s társait, a Hámánokat, akik kényszerítik a tórai parancsolatok megtartására.

Órizzük meg a szombatot saját jószántunkból, mert I'ten parancsolta, nehogy bekövetkezzék a munkaszüneti kényszer, tönkremenés esetében, hiszen a Tóra-ellenesen szerzett pénzen rendszeren nincs áldás; vagy pedig bekövetkezik a politikai kényszer, amelytől a jó I'ten óvjon meg bennünket.

Valódi ezüst menórák
dús választékban, már 24 pengőtől.

Heiden Leó
ékszerésznél

Budapest, Király-utca 21. Telefon: 1-381-10.
Saját üzem. Gyári árak. Szombatot zárva.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy
tüzelőanyag telepemet megnyitottam

Szállítok a város bármely részébe nagyban és kicsinyben 25 kg.-tól plombált zsákokban a legolcsóbb napi árban. Állandó raktár la száraz aprított és kandallófa, szén, brikett és kox. Garantált súlymérték. Pontos kiszolgálás. A (budapesti példányokhoz) mellékelt rendelőlapot kérem kitöltve, bélyeg nélkül feladni. Telefonrendelésnél a telefondíjat a számlából leírom.

Telefon 29-39-48.
Szombatot zárva.

GÜNSBERGER HENRIK
V., Visegrádi u. 73.

A poseni gaon életéből

Elbeszélés a XIX. század elejéről.

3

A járvány kitörésekor rögtön megalakított egy segélybizottságot, melynek emberei azon munkálkodtak, hogy a járvány minél kevesebb áldozatot szedjen a hitközség tagjai között. Erre vonatkozólag a világi hatóság jelentésében a következő olvasható: „Posenben a halandóság aránylag csekély. Ennek az oka az, hogy dacára annak a nagy inségnek, amelyben az itteni zsidók nagy része él, az ő előjárók — és különösen a tiszteletreméltó öreg főrabbijuk — intézkedései igen üdvösek. A főrabbi hirdette hívei között, hogy egy diétahibával előidézett koleramegbetegedés, nemcsak hasonló az öngyilkosság bűnéhez, hanem ezt felül is mulja, mert másra is hoz veszedelmet. Páradózása eredménykép segélyalap gyűlt össze, amelynek költségén élelmeznek szegény zsidókat, akiket a kór gyengébb módon támadott meg. E segélyegylet által el van érve az, hogy a betegséget nem titkolják el, mindjárt kéznél van az orvosi segítség, aminek következtében a legtöbb esetben gyógyulás áll be.”

E jelentés következtében, III. Frigyes Vilmos porosz király a főrabbinak elismerő levelet küldött, amely a hivatalos lapban is megjelent. A király kegyesen megemlékezik arról, hogy „a poseni zsidóság az ő főrabbijuk tevékeny és körültekintő vezetése alatt, mily eredményesen küzd meg a járvánnyal és ezért utasítja Flottwell tartományelnököt, hogy fejezze ki a főrabbi előtt megelégedését, az ő követésére méltó eljárásért.” Ezt az elismerő levelet egy magasrangú hivatalnok szombati napon adta át és a főrabbi kívánságára kinyitotta és fel is olvasta.

Nemsokára következtek a nagyünnepek. Félni kellett attól, hogy a templomokban nagy lesz a zsúfoltság, ezért az orvosokkal való tanácskozás után kibocsátotta az általa aláírt és németül megjelent utasítást: „Övöntékedések a nagy ünnepekre, az 5592. évre. Elrendelem, hogy a templomüléseknek csak a fele foglalható el, a templom bejárata előtt katonai őrség lesz; Rajshasónó ünnepén a délelőtti itentisztelet 5 óra alatt véget érjen; mindenki köteles az ima előtt valamely meleg italt venni magához, a legesekélyebb rosszullet esetén pedig az első sajjforhangok után reggelizzen.” Mindakét ünnepen több szünetet tartottak, a hitközségi házban állandóan két orvos tartott inspekción. Szigorú utasítást adott a magán-minjonokra és elrendelte, hogy az összes alijók, a szegények javára adassanak el.

A kolerajárvány ellenes küzdelem nagy terhet jelentett a hitközségnek. A jómóduak teljesen kimerültek az adakozásban, mert a nyomor egyre nőtt. 9 hónapig tartott a lengyel forradalom, amelynek

következtében a szomszédos országgal való mindenféle kereskedelem megszűnt. Ez indította a nagy gaont, hogy a külföld nagy hitközségeihez: Hamburghoz, Londonhoz, Amszterdamhoz forduljon és kérjen támogatást, leszegényedett hitközsége részére. A járvány elmúltával a gaonnak szervező-képessége a humanitás szolgálatában ismét nagy-szerűen megnyilatkozott. Már előzőleg, amikor 1803-ban a poseni hitközség egy része tűzvésznek esett áldozatul, kórháznak hiányát érezték, úgyszintén szükségnek mutatkozott a Bészhamidros épülete. Ez indította a főrabbi egyik hívét, S'lajmaj Binjomin Latzot, hogy 6000 tallért tegyen le alapítvány-képpen, hogy a szükséges két intézményt ki lehessen építeni. Ebben az ügyben a gaon a beteg alapítványozót meglátogatta. Ebből az alkalomból megkérdezte a súlyos beteg, hogy szabad-e neki vallástörvényileg tiltott ételeket enni, mert az orvosok ezt előírták. A gaon azt felelte: „nem szabad, nem olyan veszélyes!” Ellenben mindjárt rá bement a konyhába és elrendelte, hogy készítsék el az ételt az orvosok rendelkezése szerint. Ilyen finom módon akarta a betegnek figyelmét elvonni veszélyes állapotáról.

A Latz-féle alapítvány azonban megkeserítette a gaonnak életét. Latz ugyanis viszálykodásban állott a poseni előljárással és azért a hitközség megkerülésével, a főrabbi bízta a szervezést és a kezelést. Mert, amint 1829-ben kelt végrendeletében hangsúlyozza: „bízok az ő nagy vallásosságában, becsületességében és nagy tudományában, amellyel megtudja majd találni a helyeset az intézmények vezetésében.” Latz halála után a gaon az 550 tallérral megszaporodott alapért megvette az 1905-ig fennállott házat, ahol az egyik oldalon kórházat rendeztek be 13 szobával, a másik oldalon pedig az alapító tiszteletére Bész S'lajmaj-nak nevezett beszhamidrost imahelyiséggel. A főrabbi olyan mintaszerűen irányította az intézményt, hogy két és fél év alatt 137 beteget kezeltek.

A hitközség vezetőségének azonban nem tetszett a végrendelet, mert kizárta minden irányítástól, viszont az 1833-ban hozott „zsidó törvény” szerint a hitközség felügyelete alatt áll minden jótékonyági alap. A község ezért a kormányhatósághoz fordult, amelyben a főrabbi tevékenysége nem éppen hízelgő módon lett beállítva. A hatóság ellenőrt küldött, aki azonban azt jelentette: „az intézmény a legpéldásabb rendben van és a berendezés minden tekintetben dícsérendő.” A mélyen megbántott öreg főrabbi megmutatta most, hogy a végrendelező akaratát respektálja és érvényre juttatja úgy a hitközséggel, mint a hatósággal szemben. Beadvánnyal fordult a hatóságokhoz, amelyben először fájdalomnak ad kifejezést, hogy hitközsége képviselői feljelentést tettek ellene, amely saját meggyőződés-

süket sem fedheti. Erélyes módon — amelyet szelíd és szerény egyéniségétől nem is vártak volna — kijelenti, hogy aláveti magát a törvény előírta ellenőrzésnek, de a hitközségének az intézményre nem lehet soha befolyása, a hitközség csak kérhet, de nem követelhet, mert a végrendelező így akarta. Ezzel kapcsolatban benyújtott egy alapszabályt,

amely az intézménynek szigorúan vallásos vezetést garantálja és a gaonnak a betegápolás terén szerzett gazdag tapasztalatait kifejezésre juttatja. A kormány ezeket az alapszabályokat jóvá hagyta és így évtizedeken át működött a községben, a Tóratanuláshoz és a jótékonyághoz szentelt eme kettős intézmény. (Vége köv.)

Rambam egészségügyi szabályai

Rambam, a hírneves talmudikus lángelme és kodifikátor, a 12-ik században élt Egyiptomban, ahol egyebek között a khedive házi-orvosa volt. Tavaly ünnepelték 800-ik születési évét, különösen Spanyolországban, ahol született. Az itt követező egészségügyi szabályok, hatalmas törvénykodexének külön fejezetét képezik. (Hilchajsz Déaisz 4)

Miután az egészség megóvása fontos vallástörvényi parancsolat, az embernek tartózkodnia kell olyasmittől, ami a testre káros és hozzá kell szoknia az egészségét előmozdító életmódhoz.

1. Az ember csak akkor egyék, ha étvágya van, csak akkor igyék, ha szomjas, és szükségletét ne hallassza egy percig sem.

2. Az ember ne egyék annyit, míg teli a gyomra, hanem kb. egy negyedrésszel kevesebbet, mint amennyi jóllakottsághoz szükséges; evés közben csak kevés vizet igyon és azt is borral keverve. Ha már megkezdődött az emésztés, ihat vizet, amennyi szükséges, de akkor sem sokat. Étkezés előtt előnyös, ha dolgozik, ha kis mozgást tesz.

3. Étkezésnél ülünk, vagy balra dőlünk, de ne együnk se állva, se lovagolva és csak emésztés után sétálunk.

4. Alvásra elég 8 óra, úgy osszuk be, hogy előbb keljünk fel, mint a nap.

5. Az ember ne aludjon sem az arcán, sem a hátán, hanem az oldalán, az éj elején a bal és a végén a jobb oldalon. Ne térjen nyugovóra nyomban az étkezés után, hanem csak 3—4 órával később és ne aludjon nappal.

6. Ami puhítja a székletet, mint például szőlő, füge, szeder, körte, dinnye, ugorka- és tökfélék: azt étkezés előtt kell enni; ami pedig rekedést okoz, mint például granátalma, naspolya, alma, bizonyos kórtétfajok: nyomban az étkezés után, de nem sokat.

7. Ételek helyes sorrendje: tojás, szárnyas, kecske, birka vagy borjú,

marha: mindig előbb a könnyebb étel.

8. Nyáron hűsítő ételek és ecet, kevés fűszerrel; télen pedig melegítő ételek több fűszerrel, hozzá kevés mustár és asa foetida; és eszerint viselkedünk hideg és meleg vidékeken is.

9. Különösen ártalmas ételek, melyeket az ember ne egyék soha: nagy, öreg sózott halak (innen a közmondás: kicsi halak, jó halak); öreg sózott sajt, mindenfajta gomba, öreg sózott hus, fiatal bor és állott étel, melynek már nincsen meg a jó szaga; aminek pedig rossz a szaga, vagy már keserű, az a test számára halálos mérég. Kevésbé ártalmas ételek, melyekből csak időnkint szabad keveset enni: nagy halak, sajt és 24 óránál öregebb tej, nagy ökrök és nagy kosok husa, bab, lenese, árpakenyér, kovásztalan kenyér, káposzta, hagyma, fokhagyma, mustár, retek; mindezekből csak keveset együnk és csak télen; babot és lenesét egyáltalán nem; tök nyárra való.

10. Még kevésbé ártalmasak; vizi madarak, fiatal galambok, datolya, olajjal (vagy zsírral) készült, vagy abban sült tészta, olyan finom liszt, melynek nincsen már korpa-szaga, hal-lé és ahhoz hasonló: mindezekből ne együnk sokat; legjobb azonban ha teljesen tartózkodunk tőlük, és nem eszünk belőlük, csak esetleges orvosi rendeletre.

11. Ne együnk sok gyümölcsöt és inkább aszaltat, mint frisset; éretlen gyümölcs pedig halálos mérég: mindenféle növényből (főzék, saláta) és ecetben eltett gyümölcsből csak keveset együnk és csakis nyáron vagy meleg vidéken. Füge, szőlő és mandula mindenképpen jó: ehettünk belőlük tetszés szerint; de

Modern fűzőket, melltartókat jutányos áron készítenek.

Sternné,

Budapest, VII., Sip-utca 6. II/1. líft.
Telefon: 1—354—60.

azért túlságosan ne szokjunk hozzászokni, jöjjön, hogy a legjobbak az összes gyümölcsfélék között.

12. Méz és bor ártalmas a gyerekeknek és hasznos a felnőtteknek különösen télen; nyáron a táplálékot egy harmaddal esőkentsük.

13. Mindenkor igyekezzék az ember, hogy puha, majdnem hasmenésszerű székletet legyen; egészségügyi főelv: tartós székrekedés vagy kemény széklet súlyos betegségekkel fenyeget.

14. További egészségügyi főelv: aki testileg sokat fáradozik és nem lakik jól teljesen és emellett puha a széklete, az nem lesz beteg, hanem egyre erősödik, még ha ártalmas ételeket eszik is.

15. De aki tétlenül él, vagy aki halasztja szükségleteit, vagy akinek kemény a széklete, az betegeskedni és gyöngülni fog egész életén át még akkor is, ha jó ételeket eszik és ha egyébként a többi orvosi előírásokat meg is tartja; és nagytűség minden ember számára mérég, alapja minden betegségnek; a legtöbb betegség oka: vagy ártalmas ételek vagy nagytűség; azért is mondta böles Salamon: „aki óvja száját és nyelvét, az óvja magát mindenféle bajok ellen”; vagyis felesleg módon sem enni, sem beszélni! Legkevesebb pedig rosszat.

A 16., 17. 18. és 19. szabály a fürdésről, érvágásról és a házaseletről szól.

20. Aki úgy él, ahogy azt előírtam, annak jót állok, hogy egész életén át orvos nélkül a végső aggkorig, egészséges maradjon, kivéve, ha születésénél fogva rossz az alkata, vagy ha gyermekkorától helytelen életmódot folytatott, vagy ha járvány, vagy éhínség következik be.

21. Mindaz, amit előírtunk, csak az egészségesnek szól, a beteg forduljon orvoshoz; az életmód változása egyenlő a betegség kezdetével.

Tanult, értelmes ember ne lakjon olyan helyen, ahol nincs orvos — fejezi be egészségügyi szabványait a Rambam. Dr. Preis Károly

Divatos, izléses **parókák** hullámos hajból
PIECHNIK és MECHTL-nél
Hajműterem IV., Váci-utca 18. Mérsékelt árak!

Szimchasz Tajró-jesivanap Budapest

III.

Garái-u. 48. sz. imaház: Böhm Jakab elnök 50, Steiger Gyula 20, Spiegel Menyhért 10, Benedikt Aron, Falkenstein Adolf, Friedlieb Gyula, Frankfurter Mihály, Jakev ben Slome, Salamon Mihály, Spitzer Pál, Szilágyi Pál 5-5, Paskusz Mór 4, Wieder Adolf 3.50, Dr. Benedikt Dezső, Adler Mór, Rosenberg Farkas, Klein József, Spitzer Rezső 3-3, Benedikt Sándor, Bürger M., Fogel Sámuel, Geisler Hermann, Groszmann Armin, Halpern József, Hoffmann Nándor, Knöpfler Bernát, Knöpfler Kálmán, Klein Jakab, Neumann Ignác, Radnai Bernát, Rottermann Armin, Stern József, Léderer Tibor, Steiger Endre, Dr. Szép Imre 2-2, Berger Lajos fiai, Róth fia 1.50-1.50, Fischer Bertalan, Friedmann Sámuel, Feldmann Abraham, Braun Elek, Drechsler Manó, Falkenstein Imre, Glücklich Béla, Holics József, Halasitz Armin, Halasi Mózes, Hecht Salamon, Klein Izidor, Klein Hermann, Katz Hermann, Katz Ignác, Kaufmann Albert, Liszer Simon, Lörinc Hermann, Mandula Sándor, Mandel Éliás, Paskusz Sándor, Paskusz József, Rosenbaum Ignác, Roth Mór, Roth fia, Spitzer Sámuel, Taub Dezső, Weinberger Márton, Weisz Benő, Weisz Artur, Weisz Farkas, Weisz Izidor, Weisz Ignác, Wieder Sándor, Wieder Nándor, 1-1, Feldmann Pézszach, Baum Zsigmond, Danzinger Ignác, Feller Izidor, ifj. Hammer, Mahler Izsák, Mittleider Armin, Rosenfeld Adolf, Salamon Menyhért, Stahler Hermann, Schwartz Mór, Schermann Adolf, Rubinstein Sámuel, Weinberger Sándor, Adler Beri 0.50-0.50. *Összesen: P 222.*

Postatakarék útján: Knöpfler Sándor P 16.-

Vasvári Pál-u. 5. sz. Talmud Egylet: Stark Jenő 50, Stark Armin, Rabinek Andor 3-3, Herskovits Dávid rabbi, Kohlmann Nándor, Gyárfás Vilmos 2-2. *Összesen: P 62.-*

Orthodox kórház: Schreiber Dávid, Fejér Lajos, Binetter Jenő, Friedmann Jenő, Goldner Károly 10-10, Szólyi Sándor 5, Dr. Patai József, Fischer Armin, Dr. Weinberger Ödön, Vámos Samu, Binetter József 3-3, Löffler Henrik, Lusztig Lajos, Drechsler Ignác, Rosenberg József 2-2, Klein Ignác,

**Legolcsóbb,
legízletesebb
orth. כשר
házikoszt**

**Wesselényi-utca 18.
(Kazinczy-utca sarok)**

**Weisz
Mendel
éttermében.**

Telefon: 1-442-75

Négyfogásos menü:

**leves, hús, főze-
lék, tészta P1.40**

**Halfélék
minden időben**

**VII. Wesselényi-u. 18
(Kazinczy-u. sarok)
Címre ügyelni!**

Drechsler Jakab, Löffler Izidor, Leicht Mór, Stein N., ifj. Fejér N., Ebelstein N., Neumann H. 1-1. *Összesen: P 86.-*

VIII. ker. Tiferesz Bachurim: Bohrer Albert 2, Glück Hermann, Spiegel M., Fisch Nándor, Weisz József 1-1, Reich J., Zwiebel D., Markovits B., Goldberger S., ifj. Klein Ferenc, Zwiebel Pál, Hoff Miksa, Klein Nándor, Bohrer Izsó, Szóbel Béla, Szóbel Ernő, March Manó, Klein Jenő, ifj. Klein Ferenc, Sielbermann S., March Sándor, Szóbel László, Fischer Tibor, Frankfurter Éliás, Meisler Mózes, Glück Mayer, Fischer Béla 0.50-0.50, Rein Jenő 0.36, Frank Antal, Mitzner Henrik, Schreiber Sándor, Leicht Jenő, Ligeti Ernő, Glück Ernő 0.18-0.18. *Összesen: P 18.44.*

Budai (Mecset-u.) templom. Tauber Vilmos 10, Weisz József 5, Ács Mihály, Herzog Mór 2-2, Friedmann Frigyes, Weisz Jakab, Amsel Hugó, Werblovszky M., Polacek Jenő, Goldberger László, Schwartz Jenő, Krausz Benő, Schwartz Nándor, Weisz Sámuel, Weisz Mór 1-1, Brandl Rudolf, Goldberger Emil 0.50-0.50. *Összesen P 31.-*

Chinüch Neorim (VII. Kertész-u. 37.): Ernst Márkus, Schwartz Béla, Dr. Vágó Árpád, 5-5, Schönfeld Izidor 4, Rosenfeld Nánán, Rothbach Henrik 3-3, Lusztig B. Béla, Herskovits József, Dr. Fenyő József, Dr. Polatschek Elemér 2.50-2.50, Landesmann Simon, Frenkel A. Cornél, Grosz Mór, Ungár S., Schwartz Endre 2-2, Braun Samu 1.50, Kohn Vilmos, Kohn Ignác, Renner Lipót, Herskovits Mór, Deutsch Alfréd, Dr. Kecskeméti N., Ernst Fülöp, Weisz A. Adolf, Ungár Adolf, Dr. Ungár Géza, Keller Kálmán, Ganz Hermann, Posner Mór, Sinkó József, Ernst Izidor, Goldstein N., Herzog Béla, Stiefried I., Klein Iván, Zachár N. 1-1, Lévai Ödön, Schlesinger N., Schlesinger N., Stiefried N., Heimlich N. 0.50-0.50. *Összesen: P 69.-*

Óbudai Freudiger Károly-minjon: Óbudai Freudiger Károly 15, Óbudai Freudiger Norbert 10, Liebermann Tivadar, Kanel Izsák 5-5, Dr. Adler N., Szigeti N., Pataki N. 1-1, Grünberger N., Sebestyén N., Adler N., 0.50-0.50, Lefkovits N. 0.30, Török N. 0.20. *Összesen: P 40.-*

Baumann Dávid minjon: Weisz Mór 2, Herskovits Armin, Kramer Benő, Weisz Emil, Schlesinger Simon, Neuirth Ernő 1-1. *Összesen: P 7.-*

(Folyt. köv.)

Antiszemita tüntetések Budapesten

Hétfőn, reggel az összes budapesti egyetemeken antiszemita tüntetések kezdődtek. A zavargások megrendezésében tervszerűség mutatkozott, mert kivétel nélkül a kora reggeli órákban robbantak ki az egyes karokon a tüntetések.

A Múzeum-körút környékén már reggel látni lehetett, hogy a diákok készülődnek valamire. A Trefort-kerti udvaron 9 óra előtt nagyobb tömeg gyűlt egybe, a diákok között idegen elemeket is látni lehetett. Ezek voltak a leghangosabbak.

Elkezdődött a tüntetések előtti megszokott ordítózás:

— Kiverni a zsidókat az egyetemről!

Kilenc óra előtt néhány perccel Groh professzor előadottermébe benyomult egy harmincfőnyi csoport, hangosan elkezdett zsidózni, majd felszólította az izraelita vallású egyetemi hallgatókat, hogy hagyják el a termet.

— Zsidók ki! Hirig lesz!

A tüntetők felszólítására a zsidóvalású hallgatók elhagyták a termet.

Bugarszky professzor tantermébe több fiatalember rontott be és hangos ordítózásokkal megzavarták a professzor előadását. Bugarszky egyetemi tanár szóhoz sem jutott a nagy zajban. Végül is, abbahagyta előadását. Ugyanekkor a tüntetők egy másik csoportja az orvosi kar élettani intézetébe hatolt. Az egyik teremben, ahol éppen Beznák professzor előadására gyülekeztek a hallgatók, hasonló tumultuózus jelenetet rendeztek. A bölcsészeti kar főbejárata előtt pedig egyre nőtt azoknak a diákoknak a száma, akik a tüntetés hírére gyűltek ide a többi karokról.

Az egyetemi hatóság, látva a fenyegető helyzetet, tizenegy órakor úgy intézkedett, hogy az egyetemi altisztek csak igazoltatás után és csak a karhoz tartozó hallgatókat engedjék be az épületbe. Ezzel egyidőben megkettőzték a rendőrszemeket kint az utcán.

A jogi karon hasonló események játszódtak le. Az Egyetem-téren tíz óra felé olyan nagy diáktömeg gyűlt össze és olyan fenyegető magatartást tanúsított, hogy a rendőrszem tehetetlennek bizonyult a rend fenntartására. Rövidesen riadóautó érkezett, mintegy húsz főnyi rendőrlégénység ugrott le az

autóról, hogy a tüntetőket szétszassa. Ezalatt bent az egyetem folyosóin ergerbergerezéssel, kiáltozva, fülsiketítő zajt csapva vonultak végig a tüntetők. Röpcédulák hullottak. Ezekon a röpcédulákon az egyetemi hallgatók nyilascsoportja mutatkozott be. A röpirat felszólítja az egyetemi hallgatókat, hogy lépjenek be a pártba, jelentkezés ma este 7 órakor az egyetemi nyilascsoport Erőd-utcai helyiségében.

Az elsőéveseknek éppen Notter professzor tartott órát. Az óra alatt az ajtókat leszokták zárnai, hogy a ki-bejárók ne zavarhassák az előadást. A tüntetők be akartak hatolni a terembe, vadul elkezdtek dörömbölni, kórusban elénekelték az Ergerberger-t és végül is az előadóterem közepébe ajtájának egyik tábláját betörték. A táblát kinyomták és most már a szétszilánkolt ajtón keresztül kiabáltak be a terembe:

— Zsidók azonnal távozni!

Notter professzor megkérdezte diákjaitól, hogy akarják-e, hogy folytassa az előadást a körülményekre való tekintettel.

— Akarjuk! Folytassa, tanulni akarunk! — válaszolták.

Óra után azonban a tüntetők, akik megszállták az összes kijáratokat, csak egyenként engedték ki a teremből a hallgatókat, önhatalmulag igazoltatni kezdték. A zsidó diákokat fenyegetett helyzetükből végül is az altisztek megjelenése mentette ki. A tüntetés a jogi kar folyosóin több, mint másfél óráig tartott.

A déli órákban kisebb csoportok vonultak át Pestről Budára a Műegyetem elé. Senki sem tudta megakadályozni, hogy be ne hatoljanak az őrási épületbe. A nyilaskeresztes röpcédulák pillanatok alatt itt is megjelentek a folyosókon, sőt néhány tanterem ajtajára is ráragasztották őket. A zavargók itt is ergerbergereztek, egyes termekbe hatoltak, felszólították a zsidó vallású hallgatókat, hogy hagyják el az egyetem épületét.

A tüntetésekkel kapcsolatban több egyetemi hallgató kijelentette, hogy a vezéréket és azokat, akik a nyilaskeresztes röpcédulákat szétszórták a kü-

lönböző egyetemek épületeiben — nem ismerik.

Ezek az idegen elemek kisebb-nagyobb diákcsoportok kíséretében a dél-előtti folyamán többször megjelentek az Egyetem-téren, úgyhogy a Mosonyi-utcai rendőrlaktanyából ismételtelen rendőri riadóautók robbogtak az Egyetem-térré.

Délután egy óra felé a III. kémiai intézet ajtaját, amelyet azért zártak le, hogy a tüntetések folytatását megakadályozzák, egy zavargó csoport betört.

Az egyetemi tüntetések kedden és szerdán megismétlődtek. Az egyetem környékén az utcák is tele vannak szórva nyilaskeresztekkel. Az egyes tantermekben és folyosók falain pedig a Nemzeti Front ismert úszító plakátjai függenek a falakon, gúnyrajzok, lázító tartalmú röpiratok, a Nemzeti Front ismert torzképe, amelyet a Stürmerből másoltak ki.

Szerdán délből váratlanul egy 30 főnyi, fiatalemberekből álló tüntető csoport jelent meg a Vörösmarty-téren, zárt sorokban bekenyárodta a Váci-utcába, szidalmazták a zsidókat.

Az Ergerbergert énekelve vonultak végig a váciutcai korzón, többször leszorították az útestről a járókelőket. Bekiabáltak az üzletekbe: „Pusztuljanak a zsidók! Minden zsidó gazember!” Ez a csoport akadálytalanul juthatott végig a Váci-utcán, randalfrozásukban senki sem zavarta őket. A közelben ugyanis nem volt rendőr. Hogy a tüntetők kik voltak, egyelőre nem lehetett megállapítani.

Csodálatos, hogy ezek az egyetemi tüntetések minden évben megismétlődnek ebben az időben és pedig nemcsak Budapesten. Így Prágában is voltak antiszemita tüntetések az egyetemen a múlt héten.

בקרוב יצא לאור

הדושים דף על דף מעצם כתב ידו של הכתב סופר וציל ואך למוחר לחומר השיבות ספרו של רבניו רשככהיני ויל ובפרט על מסכתת זו שהכל צריכים לה ויענינו לא יודפסו רק ספרים מעטים עיב כל הקודם וזה מחור הספר ששה פעמים. *Schreiber Abraham orth. főrabbi Fiume, Via Petrarca 12.*

Orth. כשר kakaó és csokoládé WEISZ MÓR
a legfinomabb kivitelben
Keksz, levestészták és ostyaáruk. Diabetikusok részére
„levagó” kenyér. Elsőrendű dessert és különlegességek.
orth. kóser keksz, kétszersült és süteménygyára Budapest, VII.
Dob-utca 22. - Telefon: 1-423-65.

HIREK

NAPTÁR

Sabosz Tajdajsz, Chesvon 29
Móchor-chajdes, Rajs-chajdes bencsolás
Gyertyagyújtás (Bpest): 3.55
השבת קימניתה " : 4.55
Vasárnap Rajs-chajdes Kiszlév

— **A Központi Bizottság ülése.** Az Orth. Központi Iroda a jövő hétre egybe-hívta a Központi Bizottságot rendes évégi ülésére.

— **A mai, péntek esti előadást** a bpesti Tiferesz Bachurim VII. ker. csoportjában (Garay-u. 48. sz. templom) dr. Deutsch Adolf igazgató tartja, ¾8 óra-
kor.

— **A pozsonyi orth. orsz. iroda központi bizottsága** a múlt héten ülésezett Pappenheim Izidor elnökletével. Elnök napirend előtt kezelettel emlékezett meg Frankl Adolf z. c. l. elhunytáról, mint az egyetemes orth. zsidóság pótolhatatlan veszteségéről. A napirend során megvitásra került egy az utóbbi időben bizonyos szlovenszko-i hitközségekben tapasztalható kórtünet, miszerint egyes hitk. tagok, akik a rájuk kivetett kultuszadót magasnak találják, kilépnek a hitközségből, „felekezetenélkülieknek” nyilvánítják magukat, majd újból felvétellel jelentkeznek azzal, hogy a kultuszadót engedjék el, illetőleg jelentékenyen mérsékeljék. Ezt a minősíthetetlen eljárást a bizottság a legélesebben elítélte és határozatba ment, hogy a jövőben az ilyen egyének megfosztatnak még a legelemibb zsidó jogoktól is. Ezután az egyes hitközségi viszályok ügyeit tárgyalták: a zborói hitközségben sikerült a machlajkót likvidálni, Pöstyénbe és Eperjesre választott bíróságot küldenek ki, a pelsőc-rosnyói vitás rabbikérdésben a békés megoldást újból megkísérlik. Az ortho-doxiát fenyegető demokratizálási mozgalom ellen, mellyel a Zs. Ú. mult vezércikkre foglalkozott, az Iroda megteszi a kellő lépéseket.

POLLÁK SAROLTA

kozmetikus, az ország legismertebb és legmodernebb
ANDRÁSSY-ÚT 32. kozmetikai intézete. **Szépségápolás,** villa-
 mos szőrtelenítés, szemölcsirtás. kvarc „Miracle” hajeltávolítószert tanítványképzés.

NEUVIRTH TESTVÉREK

ÓRAS ÉS ÉKSZERÉSZEK

Budapest, VI., Király-utca 28. Telefon: 1-201-46.

Brillians, ékszerek, ezüst dísz tárgyak, gyertyatartók, menórák, szerlegek, órák, órák szerelések nagy választékban. — Olcsó árak. — Alkalmi vételek. — Saját műhely. — Brillians, arany és ezüst beváltás. — Szombat és ünnepnap zárva.

— **Üdvözlő küldöttségek a Pesti Chevra Kadisában.** Mult hét vasárnap Fejér Lajos kormányfőtanácsos vezette a Budapesti Talmud Egylet küldöttségét Krámer Miksa elnökhöz. Utána a Chevra tisztviselői kara tisztelgett az előjáróság előtt és Endrei S. Henrik dr. igazgató, mélytudású, talmudi és bibliai idézetekkel telt gyönyörű beszédben üdvözölte az új előjáróságot. A „Chevra Kadisa”, mondta többek között, szent egyesületet jelent. A „kadisa”, a szentség, soha el nem gyengülhet, mert a szentség alapjára épült fel a zsidó vallás, a Chevra célja pedig a c'dókó, a jótékonyág gyakorlása, aminél szebb misszió el sem képzelhető. Dr. Endrei gyönyörű beszédére az előjáróság nevében Lunzer Pál alelnök válaszolt, amiután az orvosi kar nevében dr. Kóvesi Géza egészségügyi főtanácsos, a Szeretetkórház igazgató-főorvosa üdvözölte az elnököt és előjáróságot.

— **Botrányos nyilastűtés Debrecenben.** Vasárnap délután nyilaskeresztes suhancok csoportja járta be Debrecen utcáit és bevették a statusquo templom ablakait. A mellékutakban is egész sor ház ablakát verték be, többek között az egyik református elemi iskola igazgató-tanítójának ablakait is betörték. A rendőrök öt nyilaskeresztest előállítottak a rendőrségre.

— **Az önálló független orthodoxia hiánya Lengyelországban.** A varsói rab-biság eltiltotta, hogy szombatot megszegő mézárastól kóser húst vásároljanak. Ez a rendelet nagyon jellemző, de mutatja, mily fontos az önálló független orthodoxia. Hisz igazi orthodox hitközségben kizárt dolog, hogy kóser mézárastól tulajdonosa szombatszég legyen.

— **A svéd királyi család egy zsidó orvos temetésén.** Stockholmból jelentik: „A napokban meghalt Stockholmban 71 éves korában dr. Arthur Fürstenberg, akit gyakran hívtak a svéd királyi családhoz. A temetésen megjelent a svéd király két fivére, Károly és Jenő herceg és Ingeborg hercegnő is. A svéd

trónörökösne, a dán királyi házaspár, Lipót belga király, a norvég és dán trónörökös párok pedig koszorúkat küldtek dr. Fürstenberg ravatalára.”

— **A bpesti T. B. új tisztikara:** Frank Abrahám elnök, Davidovits Andor, Neugewürz Lázár alelnökök, Schächter Sándor pénztáros, Braun Andor főtitkár, Ebert Herman, Weingarten Pál gondnokok, Silberberg Jakab, Braun Sándor tanügyi előjárók, Gottesmann Ernő könyvtáros, Silberberg Ábrahám ellenőr. Választmány: Brand Dániel, Csillag Artur, Deutsch Andor, Gewürz Áron, Horn Hugó, Klein Oszkár, Klein Tivadar, Singer Ferenc, Stein Kálmán.

— **Újból kiadnak turistavizumot Palesztinába.** Az angol konzulátus értesítése szerint újból kiadnak vizumot, Palesztinába utazó turisták részére, a régi gyakorlat szerint. A turistavizumok beszüntetését előíró rendeletet ezennel hatályon kívül helyezték.

— **Ruszinszökből.** Ungvári jelentés szerint, az ottani országos hivatal viszszautasította a huszti rabbiválasztás ellen a huszti hitközségi ellenzék részéről beadott petíciót. — Egy munkácsi zsidó lap híradása szerint az 1937-i állami költségvetésben az ungvári orth. országos iroda szubvencionálása 44.000 cK-val szerepel, mely összeg jelentékeny része a ruszinszko-i jesivák és szegények támogatására lesz fordítva.

— **119 éves...** Varsóban 119 éves korában elhunyt Mjatelka Sára, a világ legidősebb zsidó asszonya. 83 unoka, déd- és ükunoka vett részt a temetésén.

— **Szombattartók állásközvetítése.** (Budapest: 1 gép és gyorsíró (magyar német); több cipőgyári segéd, 1 pincér, 2 gyermek mellé kisasszony, 1 házvezetőnő, 1 háztartásbeli, 1 varrodába tanuló lány, 2 női fehérnemű tanuló lány. — Vidékre: 4 óraségéd, 2 vas- és fűszer segéd, 1 vas- és festékes-, 1 üveges segéd, 2 szabó segéd, 1 rövid- és kötött-árú segéd, 1 bőr- és fűszer segéd, 1 rőfős és cipő segéd, 2 cipész segéd, 1 divatárú utazó, 1 cipőfelsőrész ragasztó, 1 rőfössegéd, 2 rőfössegéd, 3 vas-keresek segéd, 1 fűszer- és vegyes keresek segéd, 1 fűszer- és gyarmat-, 1 könyvkötő-, 1 kőfaragó, 4 háztartásbeli, 2 kisasszony gyermek mellé, 1 tűzőnő, 2 kiszolgáló és háztartásba is. — Jelentkezni lehet a Budapesti Tiferesz Bachurim helyiségében (Kazinczy-u. 27) este 7-8-ig és az Orth. Izr. Hitközség irodájában egész nap (Dob-u. 35.).

x **Jubadont orth. kóser fogkrém,** amely a bpesti orth. rabbiság felügyelete alatt készül, az összes orth. fűszerüzletekben kapható. Ezt a prima fogkrémet, mely tubusokban kerül forgalomba, összes vallásos hittestvéreinknek ajánljuk. (Lásd hirdetését.)

— **A pozsonyi jesivában,** ahol vasárnap volt a pszichó. egy mindennapi közös siir (Bovo Kamo) tanulását vezették be, melynek folytán több mint száz bócher gemóre-tanulásától visszahangzanak a patinás „Schiur-stube” régi falai. — A már régebben bevezetett „milave malko”-egyesületben szombat este Schreiber Sámuel rabbi tartalmas drósjója után a növendékek nevében Lieberman H. (K. K. Félegyháza) beszélt.

— **Egy huszti zsidó fiú esete.** Husztiról jelentik: Az elmúlt héten az itteni hatóságok letartóztattak egy Weinberger nevű fiatalembert, túlzott ovóintézkedésből. Még 1920 elején történt ugyanis, hogy a román katonaság megszállván Husztot, agyonlőtték egy Weinberger Jakab nevű tekintélyes huszti kereskedőt. Midőn aztán a románok kivonultak és a Csl. hadsereg elfoglalta Husztot, a tragikus véget ért Weinberger fia, tanítója tanácsára levelet írt a román királynak, melyben felpanaszolta az atyja tragédiája által a családot ért nagy veszteséget és nyomorodást és a román katonaság hibájának jóvátevéletét kérte. Miután a román király nem válaszolt, a fiú újabb levelet intézett a román királyhoz, melyben meg gondolatlanul megfenyegette a román királyt. Ezt a levelet azután a román királyi kabinetiroda áttette a csehszlovák hatóságokhoz, ahol a fiút mint „a román király ellenségét” regisztrálták.

BECKERT HUGÓ

parókakészítő specialista

A legújabb modellek
 állandóan raktáron.

Budapest, Dob ucca 27
 (Skrek-ház) Mérsékelt árak!

Leány és fiú
 téli és átmeneti

KABÁTOK

dús választékban

SZÉKELY JENŐ

Petőfi Sándor-u. 9. és
 Váci-utca 7.

Könyvkereskedésemet
Király-utcából Dob-u. 36
alá helyeztem át.

Ebből az alkalomból áraitam lényegesen leszállítottam. — Machzorok német fordítással 60 filléres árban.

MÜLLER, héber könyvkereskedő,

Dob-u. 36.
 (Az orth. hitközség székházával szemközt.)

Nehogy eszébe jusson „bosszút” állni az apjáért, a hatóságok biztonsági okokból a román királynak csehszlovákiai tartózkodása idejére internálták Weinbergert...

— **A budapesti orth. Leányegyleten** (Dob-utca 35. II.) folyó hó 14-én szombaton délután 3-kor Weinberger Leonka tart előadást.

— **Egy 95 éves rabbi halála.** A napokban hunyt el dr. Leo Kahn wiesbadeni főrabbi, 95 éves korban. Utolsó percéig egészséges volt, csöndesen jobblétre szenderült. A megdicsőült igen válaszó és jelentékeny talmu tudós volt.

— **Lapunk okt. 23-i és 30-i számaiban** felsoroltuk azokat a Frankl Adolf z. c. l. levéljében résztvevő küldöttségeket és hitközségi képviselőket, amelyek a beláthatatlan tömegből a helyszínen sikerült feljegyeznünk. Listánkhoz pótoljuk a „Rabbik” rovatához: Deutsch Manó főrabbi, Vámosmikola, továbbá Guttmann Sámuel és Strausz Salamon budapesti egyetemi rabbikat. A „Hitközségek” rovatához, Vác hitközségénél: Ungár Jónás, Löwinger Sámuel, Pápa Lipót. — Ezzel a listát lezárjuk.

— **I'tentagadók világszövetsége(?)** Egy külföldi zsidó lap jelenti ezt a furcsa hírt Londonból: „Az orosz i'tentagadók szövetsége értekezletre hívja össze a világ i'tentagadóit és szabadgondolkodóit. 461 ország képviselőinek részvételét várják, akiknek segítségével a világpropagandát akarják megszervezni.” Jimach s'mom!

— **Egy jesivabócher halála** י"ר. Sopronkeresztúrról (Czehlem) jelentik: Mély gyász érte Frischmann Samu, tekintélyes helybeli balbósz. Chájim fia 20 éves korában tuberkulózisban elhunyt. A fiatal ember elismert talmidchóchom volt, aki mestereitől, a czehlemi és nyitrai főrabbitól „moréni”-t kapott. A tudós bócher, unokája volt a boldo-

gult emlékü R. Chájim Grosznak Bonyhádról. Temetése óriási részvét mellett folyt le.

— **A mezőcsáti T. B. új tisztikara:** Neumann Géza elnök, Roth Miklós alelnök, Grünberger Vilmos pénztáros, Glattstein Andor titkár, Kohn Izrael könyvtáros, Schwarcz Ferenc, Friedmann Gyula választmány.

— **Óvás!** Dunaszerdahelyről írják nekünk: „Tudomásomra jutott, hogy valaki pénzt gyűjt Magyarországon, s úgy adja ki magát, hogy azt az én megbízásomból teszi. Ezzel szemben kijelentem, hogy közönséges csalásról van szó, mivelhogy én senkinek sem adtam ilyen megbízást. Friedmann Sámuel, a Saszchevra és Machziké Tóra rabbija Dunaszerdahelyen.”

— **Halálesetek.** Budapesten elhunyt Perlmutter Izraelné 77 éves korában. Mintegy 3 évtizeddel ezelőtt fiatalon elhunyt férje, a budapesti orth. hitközség és chevra elnöke volt a kilencvenes években. Dr. Ábrahámsohn chevra-főtitkár búcsúztatta. — Tarcalon elhunyt Webermann Emánelné, hosszas szenvedés után. Rosner Herman főrabbi mélyenszántó heszpedje után a megtört férj búcsúzott nemes hitvesétől, mivel 56 évig élt boldog egyetértésben, majd fia Webermann Márton (Bereg-szász) mondott heszpedet, az elhunyt vallásosságát és jótékony lényét kiemelve.

— **Antiszemita zavargások Romániában.** Bukarestből jelentik: Jassy közelében, Pascaniban, gyűlésről visszatérő fajvédők megtámadták a zsidó üzleteket és több embert megvertek.

x **Hölgyeink figyelmébe!** Ami elegáns és divatos, öszi és téli selyem, bársony és egyéb divatárúknak, legolcsóbban beszerezhető: Spitz Herman áruházában, VII., Erzsébet-körút 34.

**Eredeti angol szövet-
 különlegességek Kazár Nándor**
 posztóhereskedőnél V., Deák Ferenc utca 14. — Szombaton zárva.

Baromfiüzletemet Klauzál tér 1.

alá helyeztem (Eddig Klauzál tér 15)
AUSCH VILMOS, baromfikereskedő

Városszerte feltűnést keltenek divatujdonságaink, melyek úgy minőség, mint árak tekintetében utólréhetetlenek.

Óriási választék szövet, selyem, bársony, ciré és minden újszerű divaticikkben

Spitz Herman, VII., Erzsébet-krt. 34.

Szombat és ünnepnap zárva. (Royal színházzal szemben.)

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjszabása: Minden szó egyeztetés beiktatása 16, vas- tagon szedett betűkből 32 fillér. Állás- keresőkénél 10, ill. 20 fillér. Legkisebb hirdetés díja 2 pengő. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbé- lyegekben is. Jelígis levelekhez 20 fillér bélyeg mellékelendő.

Az erdőbényei aut. orth. izr. hitköz- ség a végkielégítés útján megüresedett és azonnal betöltendő metszői állásra pályázatot hirdet. Pályázhat oly magyar állampolgár, aki 3 elismert orth. rabbi kabóló-jával bír (cüzmasz hagidin-re is), kellemes baal t'filló, talmid-chóchom. Fi- zetés megegyezés szerint. Költségmegtér- ítésre csak a megválasztott tarthat igényt. Elnökség.

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig P 4, azonfelül soronként P 1.)
Katz Ilonkát Tiszadáról elje- gyezte Schirmer László Monok.

Gellis Gella Uzhorod, Herman Abraham Sevlus, f. hó 15-én há- zasságot kötnek Uzhorodon.

Dachner C. A. vallakszi (Galicia) főrabbi leányát eljegyezte Laufer Naftóli rabbi, Laufer Mózes rabbi fia, Debrecen.

Legfinomabb kivitelű, divatos paró- kák: Altschülernél, Budapest, VII., Csányi-utca 12. (Telefon: 1-310-79.)

Menyasszonyi ajándékok, óra és ékszerárak legmegbízhatóbb vétel és el- adási forrása GEBETTNER IMRE, Ujpest, Király-u. 47. Budapesti telefon: 2-945-60. Ekszertőzsde.

1a orth. kóser kolbász 2 P.

5 kg rendelésnél utánvét mel- lett, frankó. Buchinger Frigyes Szombathely, Thököly-utca

Parókat legszébb kivitelben készít hullámosított hajból; javítást, ondolást olcsón vállal

HEISZ JENŐNÉ parókakészítő és női fodrász, Budapest, Király-utca 53.

SZÖRME SZÜKSÉGLETÉT
SZERN
SZÜCS
SZALONJÁBAN
SZERESSE BE

Szombaton zárva.
BUDAPEST
DOROTTYA-UTCA 9.
TELEFON: 1-823-51.

Rendelések, átalakítások, prémezések legfinomabb minőség és kivitelben.

Apró hirdetések

PAPLAN! Pehely-, vatta- és gyap- júpaplanok: Teicher J. Bp. Ker- téz-u. 48. (Szombattartó cég.)

FÜSTÖLT libahús, Magyarország legolcsóbb beszerzési forrása: Kornhauser Adolf, Debrecen, Simonffy-u. 1.

HASZNÁLT ספרים, u. m. Sasz, Túrím, Moginim, שירה stb, állan- dóan. legolcsóbban: Moskovitz Adolf könyvkereskedőnél, Deb- recen, Pásti-u. 2. (Válaszbélyeg.)

בני בחור הריף ובני טובא. ורא ושלם מושלם בכל מעלות ומדות, נהמד למראה, למד ושנה בשיבה הרמה פרעםכורנ והוא מיכטר בהתרה הוראה מנאונים וצדיקים ניי ואבקש עכורו כה רב, אשר יוכל להשיג במקומו או בגלילו משרה קודש. המתכנים יהי נשלחים תחת סי "תכשיט"

CHICAGOI gazdag ismerősöm, vallásos özvegy ember, négy (13, 12, 10 és 1 éves) gyermek atyja: házasság céljából levelezne, 35 évesnél nem idősebb, intelligens, egyszerű, komoly, szőke zsidónó- vel, aki odaadó hitvese lenne és a gyermekeknek az anyát pó- tolná. „Fényképkicserelés” jel- igére küldendő leveleket a kiadó továbbít. (40 fill. bélyeg.)

JESIVAKON tanult, mindenhez értő, intelligens, 25 éves magas, fess fiatalember benősülne. „Val- lásos család” jelige.

SZAKÁCSNÉT, vagy férfiszaká- csot, aki már működött jobb orth. vendéglőben, azonnalra felve- szek. Klein Ignác orth. vendég- lős, Debrecen, Piac-u. 70.

VILLAMOSON Pesten eltűnt kof- ferom, ezüstgalléros türkis ta- lisszal, két pár tfillinnel, chalef- fal stb. Beesületes megtaláló vagy vevő költségét szívesen megtérí- tem. Grosz Vilmos rabbi helyettes, Paks, Vörösmarty-u. 11.

VAS-, fűszer-, festőkereskedőségéd állást keres. Jártas kerékpár- katrészek eladásában, ismeri az ásványolajakat, járatos irodai munkában (gépírás stb.), önállóan végez adminisztrációs munkákat. Cím: S. Zoltán, Rum, Posteres- tante.

AZONNALI belépésre keresek oly nyomdászsegédet, kinek 30 havi működése munkakönyvében igaz- olva van. Merkur nyomda, Enes. 38 ÉVES elvált asszony, saját tőké- vel befektetett, jóforgalmu város főtéri üzletével rendelkezik, férj- hez menne jócsaládból való, 40 körüli, talmudban jártas kereske- dőhöz (esetleg gyermekkel.) Jelige „Kereskedő”. (20 fill. bélyeg.)

HÉJJAS DIÓ, idej, kiváló minő- ségben kapható. Groszmann fű- szernagykereskedő, Fehérgyarmat TERMÉNYÜZLETBEN évek óta működő fiatalember, volt bócher, Pestvidékre vagy Dunántulra ál- lást keres. „Jó családból” (20 f. b.) FELVESZÉK 16-18 éves, jó írású ügyes fiút 15—20 P fizetéssel és teljes ellátással. Malomszakmát elsajátíthatja. Négy középiskolát végzett előnyben. Grünfeld Jenő, Hajdúböszörmény.

JÓMEGJELENESÜ, intelligens, ügyes, kereskedő fiannak, ki nő- sülése után angróüzletembe betár- sul, keresek vallásos, orth. házból való 22-25 éves leányt megfelelő hozománnyal. „Hébert is tanult”. (20 fill. bélyeg.)

MEGNÖSÜLNE, életerős, 53 éves, jómódú vallásos, gyermektelen özvegy, kimutatható vagyonnal, intelligens családból, „Diszkréció”. (20 fill. bélyeg.)

GYÁROS fiam nősné 50 ezer hozománnyal. 29 éves, művelt intel- ligens, nagyon vallásos fiatalember. Hozzáilló leányos szülők le- velét kérem „Szigorúan diszkrét” jeligére. (20 fill. bélyeg.)

FÜSZER NAGYKERESKEDÉ- SEMBE, a szakmában kellő jár- tassággal bíró segédet azonnalra keresek. Jó családból való feltét- len szolid fiatalberek küldjék ajánlataikat. Weinstock Mór, Szerencs.

NÉMET intelligens zsidó lány állást vállalna gyermekekhez háztartás- ban, egyedülálló egyénhez. „Per- fekt” jelige. (20 fill. bélyeg.)

TÖBB évi gyakorlattal leányomat rőfős, rövidárú üzletbe adnám. „Szombattartó 1936.”

TERMÉNY, gyapjú, bor szakmá- ban jártas, érettségizett hadiárva, szombattartó állást keres. Cím: Rosner Lajos, Kiskunmajsa.

Új könyv!
Zsidók vagyunk, zsidók maradunk.
Irtó: Fischer Fülöp sárospataki főrabbi.
Tartalom
I. Válaszom egy kitért zsidónak „Vitam a rabbi- nusokkal” címmel, ellenem és dr. Hevesi Simon, a peati izr. hitk vezető főrabbi elleni rópra- tára. — II. Dr. Hevesi Simon levele a szerzőhöz. — III. Dr. Fischer Benjámin: Vádkelés a térfüggetlenek ellen. — IV. A zsidó vallás és az emberi lélek másvilági sorsa. (Válasz dr. Strém Istvának.) — V. „Te areulitót inteszabot”. — VI. Izrael vándorútján. — VII. A „A törvényvallás” és a Val- lástörvény. — VIII. Szemelvények feljegyzéseim- ből és visszaemlékezéseimből. — IX. Chanuka es- télyek és négyelti estélyek. — A 96 oldalas könyv 1 pengő előleges beküldése ellenében kapható a szerzőnél.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
GROSZBERG JENŐ
Springer, Bethlen Gábor utca 33.

אללנעמינע יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ז"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekk száma: 50.791.
Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Budapest, Bécs és Róma visszautasította a németeknek a hitlerizmus átplántálására vonatkozó kívánságát

Az olasz külügyminiszter ber- lini tárgyalásainak, sajnos, zsidó mozzanatai is voltak. Reánk, ma- gyarországi zsidókra nézve, ag- gasztó volt már az is, hogy a né- metországi lapoknak túlnyomó része az utóbbi időben nagyon is egyoldalúan foglalkozott a ma- gyar állapotokkal s azt hangoz- tatta, hogy a zsidókérdés létkérdé- séssé lett az ország részére, pe- dig mi, akik itt élünk, úgy érez- zük, hogy sokkal nagyobb s fon- tosabb kérdései vannak az orszá- nak. Most a „Zsidó Távirati Ügy- nökség” azt közli, hogy biztos tu- domása szerint, a zsidóságra vo- natkozólag a következő történet a berlini tárgyalások folyamán:

A legelső német nemzeti szocia- lista körök rámutattak az olasz külgy- miniszter előtt arra, hogy Németország és Olaszország között, továbbá Német- ország és a barátságos államok, vagyis Ausztria és Magyarország között meg- egyezésnek kell létrejönni, a zsidókér- dés egyöntetűsége tekintetében.

Az olasz külügyminiszter visszaut- asította azt a követelést, hogy az olasz kormány állásfoglalását már Berlin- ben lerögzítse és arra is rámutatott, hogy ezt a dolgot először Bécs és Bu- dapest kormányaival kell megbeszélni. Miután közben az olasz-angol feszült- ség enyhülése komoly stádiumba lépett, az olasz körök felfogása megerősödött abban az irányban, hogy a zsidóknak német mintára való jogfosztásába bele ne menjenek.

A bécsi kormánykörök, miután a berlini kormányzat kívánságairól grófi Clano útján értesültek, teljesen elutasító álláspontra helyezkedtek és rámutattak,

egyrészt Ausztriának mint idegenfor- galmi centrumnak fontosságára, továbbá a belső politikai helyzetre.

A magyar külügyminiszter is csatla- kozott ehhez az elutasító állásponthoz.

Mindenesetre örvendenünk kell, hogy a német kísérlet nem sike- rült. Azonban az egész dolog mégis gondolkodoba ejtő. Hát eny- nyire jutottunk? Hát ennyire meg- valósult a mai zsidóságon a fen- yegető szózat: „chájechó t'lujim l'chó mineged... — életed függni fog előtted, rettednek kell éjjel- nappal és nem hihetsz az életed- ben”. Mi itten bajlódva járunk mindennapi kenyerünk után, munkáljuk egzisztenciánk kis ta- laját és nem is sejtjük, hogy alát- tunk dübörög a föld, hogy föld- alatti erők dolgoznak, hogy vul- kánon járunk, amely minden pil- lanatban kitörhet és a gyűlölet pusztító lavájával elboríthat min- dent. Még sohasem éreztük any- nyira a Tóra szavainak, a Haaz- zimü igéinek igazságát: „michücz t'sakkél cherev... — a határokon kívül fenyeget a kard és bent emészt a félelem, ifjút is, hajá- dont is, eseesemőt is, aggastyánt.” De folytassuk tovább Haazinüt és megerősödjünk hitünkben: „Ha- csak nem félnék — mondja az Úr — az ellenség bosszantásától, nehogy félreismerjék az ellenfe- leik, nehogy mondják: a mi ke- zünk erős és nem az Örökkévaló csinálta ezt.” Ez szóról-szóra így van. Ettől félni kell. A túltengő imperializmus kardjára üt s tank- jaiban bízik és azt hiszi, hogy az, ami nem sikerült Amolékknak, Hó-

monnak, Hadriánusnak, Torque- madának, az majd sikerül neki. — Oh, vegyük elő a Tehillimet és fokozottabb megindultságban, el- mélyülő áhitattal, a szív megren- dültségével könnyező lélekkel is- mételjük mindennapi imánk után a 83. zsoltárba foglalt sóhajt: „Ptenünk, ne maradj vesztég, ne hallgass és ne maradj nyugod- tan. Mert ime ellenségeink zúg- nak és gyűlölőid felemelik fejük- ket. A Te néped ellen terveznek álnokságot és tanácskozásokat folytatnak a Te védettjeid ellen. Azt mondják: jöjjetek, hadd pusztítsuk el őket és ne említették ezentúl többé Izrael neve”. És mondjuk el mélységes áhitattal a zsoltár végét: „Töltsetd el arcuk- kat szégyennel és keressék a Te nevedet, óh Örökkévaló.” Azaz: nem bosszúért kiáltunk, hanem azért, hogy világosodjanak az el- mék, szünjön meg a rosszindulat, hogy az elkövetett igazságtalan- ság feletti megbánás legyen úrrá, hogy „keressék a Te nevedet, óh Örökkévaló”.

Hálával kell fordulnunk az Egek Urához, hogy egyes orszá- gok kormányainak bölcsesége megóvta az európai emberiség bé- kéjét és kultúráját a nagy er- köles összeomlástól, iszonyú tra- gédiától és megdöbbentő katasz- trófától.

Reméljük, hogy ez a terv végleg füstbe ment és nem fog ismét fel- színre kerülni.

De maga a dolog rávilágít a mi helyzetünkre, mint a reflektor, a